

1036

PAGINI ALESE

SERIE NOUĂ N° 24

GRIGORE ALEXANDRESCU

F A B U L E

EDIȚIE ÎNGRIJITĂ DE
ION PILLAT

EDITURA „CARTEA ROMÂNEASCĂ”

821.13J.1-1

A38

PAGINI ALESE

SERIE NOUĂ

No. 24

Constanța

GRIGORE ALEXANDRESCU

F A B U L E

EDIȚIE ÎNGRIJITĂ

DE

ION PILLAT

1467

EDITURA „CARTEA ROMÂNEASCĂ”, BUCUREȘTI

11207-937

11-4787

859.0-191

574.235

Biblioteca Județeană
— CLUJ —

FABULELE LUI GR. ALEXANDRESCU

In galeria poezilor români, Grigore Alexandrescu, apare cu o faț^ă de Ianus : opera lui ne arată când masca dureroasă și gravă a elegiacului, când masca ironică și ușor zâmbitoare a satiricului. Această dualitate a întâiului nostru poet modern îl diferențiază printr'o sinteză literară unică și îi dă un caracter aparte, deosebit de interesant și de atrăgător, tocmai prin complexitatea sufletească pe care o atare îmbinare de termeni contrari presupune și legitimează. Romantic, prin sentiment și expresie, în „meditațiile” și „elegiile” sale — atât de caracteristice în această privință — și prin motivele specifice romantismului occidental : motivul ruinelor și al trecutului (*Adio la Târgoviște*), motivul evocării marilor figuri medievale (*Umbra lui Mircea*), motivul halucinațiilor groasnice și sângeroase (*Ucigașul fără voie*) — Grigore Alexandrescu ni se înfățișează cu mijloace și inspirație clasică în Epistole ca și în Fabule. Dacă, în partea lirică a operei sale, poetul muntean, a urmat pașii lui Byron și ai lui Lamartine — Epistolele și Fabulele ni-l înseamnă în ipostaza unui emul al lui Boileau și al lui La Fontaine.

Romantic sau clasic, elegiac sau satiric, Gr. Alexandrescu domină, hotărît și de sus, nivelul poetic al epocii. Nici începuturile lirice ale lui Alecsandri, nici versurile lui Bolintineanu nu-i pot sta alături. E în poezia lui Alexandrescu un lirism puternic, viril, adânc, care lipsește acestora — precum în fabula lui, ne întâmpină o artă, un spirit de observație, o mlădiere a stilului, o natural^eț^ă a limbii, un dramatism al acțiunii și o pregnanță a moralei, ce nu se

mai întâlnește la alți fabuliști români, chiar la Donici, ca să nu mai vorbim de Stamati sau Sârbu. Alexandrescu, în elegie, ca și în meditația poetică, a fost un precursor, el anunță pe Eminescu, dând expresiei lirice o adâncire de sunet și o lărgire de sentiment necunoascute înainte. În fabulă, însă, el a ajuns la o realizare, a cărei culme n'a fost depășită în literatura noastră: a rămas clasicul genului, așa cum a rămas La Fontaine la Francezi sau Krylov la Ruși, spre a nu pomeni decât cele două nume, care au înrâurit mai mult fabula română.

Care sunt cauzele excelenței lui Alexandrescu, în fabulă? Motivele ce le fac și astăzi să fie citite mai toate cu plăcere și folos, atunci când prea multe din poeziile sale lirice ne par demodate, învechite tocmai prin acel ton romantic, care, la apariție, le hotărâse succesul? Vitalitatea și valabilitatea fabulelor lui Alexandrescu se datoresc, după noi, formei dar și fondului lor clasic, adică nelegat de modele și de capriciile unei epoci trecătoare, ci de sufletul însuși al omului, de pasiunile și de viciile lui eterne: ambiție, orgoliu, lăcomie, lașitate, prostie, înșelătorie. Dacă aspectele exterioare ale civilizației se pot schimba, acest substrat uman rămâne și, într'însul, după o sută de ani aproape, ne recunoaștem și noi. Faptul că oamenii sunt înlocuiți prin animale, departe de a strica efectului căutat, tocmai prin această despuiere de un exterior particular, întărește, prin contrast, partea etern umană a apolo-gului și îi împrumută o grație și o subtilitate nouă.

A devenit un loc comun, în istoria literară, de a insista asupra influenței lui La Fontaine și a paternității ilustrului fabulist asupra mai tuturor subiectelor din fabulele lui Alexandrescu. Constatarea nu e grea de făcut și demarcarea asemănărilor e, relativ, ușoară. Lucrul, la o judecată superficială, pare și mai grav, când ne gândim că fabulistul român, nici măcar în treacăt, n'o pomenește. Dar, când ne amintim că însuși La Fontaine imita pe frigianul

Esop¹⁾ și pe indianul Locman, care, la rândul lor, se țineau de tradiții și pilde populare mai vechi — nu mai putem contesta originalitatea lui Gr. Alexandrescu într'un gen în care originalitatea subiectelor nu există și unde ea ar putea chiar fi o greșală. Adevărata originalitate în fabulă consistă în felul cum poetul reușește să dea o viață nouă și națională, prin tratare și expresie adecvată, unui subiect vechi ca lumea și răspândit pe întreg Pământul. Din acest punct de vedere, Gr. Alexandrescu e profund original și are tot dreptul să spună cu La Fontaine: *Mon imitation n'est point un esclavage*. De altminteri, ce originalitate mai mare poate s'o revendice un poet decât aceea de a fi creiat, prin versurile sale, adevărate locuțiuni proverbiale, circulând ca atare. E curios de observat că, imitând pe La Fontaine, Gr. Alexandrescu, câteodată, nu face de cât să redea românilor, ceace aveau de mult în comoara înțelepciunii lor naționale. Astfel, fabula faimoasă „Toporul și Pădurea” e numai dezvoltarea reușită a cunoscutei și plasticei locuții populare: „să te faci coadă de topor”.

Una din însușirile de preț ale acestor fabule, e puterea lor dramatică. Gr. Alexandrescu reușește în fiecare din ele să schițeze o comedie întregă, care — indiferent de morală ce o încheie — ne captivează prin intriga ei bine condusă, prin caracterele reale și viața personajilor. Fiecare fabulă ne prezintă astfel, în rezumat, nu numai atitudinea morală a fabulistului față de păcatele politice și sociale ale contemporanilor săi, dar pe acești contemporani înșiși, ca pe niște actori jucând, cu mască de vulpe sau de leu, de lup sau de miel, drama sau comedia eternă a omului de totdeauna.

Ion Pillat

---

1) Vezi „Esopiea” publicată în „Pagini alese” No. 5.

NOTIȚĂ BIOGRAFICĂ ȘI BIBLIOGRAFICĂ

Născut la Târgoviște, în anul 1812 (după mărturia lui Ion Ghica) sau, mai probabil, la 22 Februarie 1810 (după biografia publicată în *Voința Națională*, cu prilejul morții sale), Grigore Alexandrescu, fiul Vistierului Mihai, și-a făcut, cum se obișnuia atunci, primele studii la doi dascăli greci, învățând limba greacă modernă, elina veche și declamațiunea. Orfan și sărac, vine la București, în 1830; locuiește întâi la un unchiu, călugăr la Mitropolie; urmează la pensionatul lui Vaillant, unde se distinge prin extraordinara lui memorizare a clasicii francezi și unde se împrietenește pe viață cu condiscipolul său, Ion Ghica, care, într'una din celebrele *Scrisori către V. Alecsandri*, ne povestește mai tot ce știm despre dânsul. Elev meritos la Sf. Sava, ajutat mult de tatăl lui Ion Ghica, remarcat de Iancu Văcărescu, și mai ales de I. Heliade-Rădulescu — cu care va purta mai târziu o răsunătoare dușmănie literară — Grig. Alexandrescu publică, în 1832, primul său volum de poezii, *Eliezer și Naftali* și la parte la întemeierea Societății Filarmonice, pentru crearea unui Teatru Național. Intrând în tânăra oștire pământească, alături de atâția fii de boieri, ajunge în 1836 Sublocotenent (Prapurcic) însărcinat cu paza graniței la Focșani (vezi *Epistola către Câmpineanu*); arestat de guvernul rusofil a lui Alexandru Vodă Ghica, pentru atitudinea sa patriotică, a stat închis câteva luni.

În vara anului 1842, întreprinde, împreună cu Ion Ghica, faimosul drum la mănăstirile din Oltenia, consemnat într'un interesant *Memorial de Călătorie* (publicat abia în 1863) și care i-a inspirat poeziile: „Umbra lui Mircea la Cozia” „Răsăritul lunii la Tismana” și „Mormintele la Drăgășani”. Sub Vodă Bibescu, al cărui protejat a fost, poetul ocupă diferite funcțiuni. În 1848 era Paharnic. A luptat pentru Unire. În 1859, sub Cuza, îl vedem director al Departamentului Credinței (Cultelor), ministru interimar, apoi membru în comisia centrală din Focșani. Se spune că Domnitorul Cuza propunându-i Ministerul Finanțelor, poetul a refuzat, răspunzând cu duh: „Se vede, Măria Ta, că n'a mai rămas nici o liră în tezaur, ca să recurgi la lira unui poet!” După 1864, bolnav de paralizie, „mort între vii”, duce o viață retrasă și stearpă, nespuse de tristă. A murit la 25 Noemvrie 1885.

Grigore Alexandrescu, în timpul vieții sale a publicat 5 volume de poezii: *Eliezer și Naftali*, poemă tradusă din Florian. Poezii de ale lui Gr. Alexandrescu. Buc. (1832); *Poezii ale lui Gr. Alexandrescu* Buc., (1838), *idem* Iași (1842), *Suvenire și impresii, epistole și fabule* Buc., (1847), *Meditații, elegii, epistole, satire și fabule* Buc. (1863). Câțiva ani după moartea poetului, în 1893, au apărut la „Socec”: *Scrieri în versuri și proză*, precedate de „Amintiri despre Grigore Alexandrescu” de Ion Ghica, și „cu un portret și un facsimile”. Volumul cuprinde pe lângă „Memorialul de Călătorie”, o prețioasă însemnare despre „Edițiunile lui Alexandrescu” și reproducerea diferitelor Prefete ale autorului.

Textul de față păstrând cât mai fidel ortografia și punctuația lui Gr. Alexandrescu, e acela al ultimei ediții publicate de autor

VULPOIUL PREDICATOR

Un vulpoi cuprins de boală,
La putere foarte prost,
Însă învățat la școală,
Logica știind pe rost,
Făcu plan ca să vorbească
Și să predice 'n pustii :
Se silea să dovedească
C'un stil dulce, vorbe mii,
Că, cu o simplitate
Și cu traiul cel cinstit,
Cu năravuri lăudate,
E oricine fericit,
C'astă lume desfrânată
Totdeauna ne-amăgește,
Fără a ne da vreodată
Câte ne făgăduște.
Dar la buna-i predicare
Nimeni nu da ascultare.
Câțiva șoareci, cerbi de munte
Veneau rar să o asculte.
Însă ei în depărtare,
Neavând nicidecum stare,
Fără cinste sau favor,
Nu putea da 'ncredințare,
Slavă ăstui orator.

Aşa el schimbă vorbirea,
 Defăimă năpăstuirea,
 Pe urşi, tigri, lei, pardoşi,
 Arătând a lor turbare
 Şi a sângelui vărsare,
 Şi că sânt nesăţioşi.
 Atunci cerbi, ciutele toate,
 Ascultă întru mirare,
 Şi în lacrimi cufundate
 Plecau dela adunare.

Vulpea-şi facu mare nume.
 Un leu foarte cu credinţă,
 Domn pe-acea parte de lume,
 Să o vaz' avu dorinţă.
 Deci şi ea cu bucurie
 La palat grăbi să vie,
 Unde ajungând vorbeşte.
 Tonul ei înmărmureşte
 Pe-ai pădurilor tirani :
 Cu putere ea descrie
 Slaba nevinovăţie,
 Prada acestor duşmani,
 Cufundată în durere,
 Cerând la 'nalta putere
 Asupră-le ajutor.
 Curtezanii în mirare
 Ascultau cu supărare,
 Căci aşa vrea prinţul lor,
 Care plin de bucurie
 La palat pofti să vie
 Vulpea în acel minut.
 — „Ce-ai vorbit”, îi zise, „-mi place
 „Căci prin tine mi se face
 „Adevărul cunoscut ;
 „Insă pentru osteneală
 „Spune fără de sfială

„Ce vrei? slujbă, rang sau bani?”
 Oratorul zise 'ndată :
 — Prințule, în loc de plată
 Aș pofti câțiva curcani.

PRIVIGHETOAREA ȘI PĂUNUL

Filomela drăgăstoasă,
 Văzând vremea cea frumoasă,
 Zile dulci de fericiri,
 Povestea cu întristare
 La Echo răscântătoare
 'Tristele-i nenorociri.
 Atunci însă deodată
 Un păun i se arată
 (Domn era într'acel loc).
 Veni plin de supărare;
 Mânios și c'un ton mare
 Astfel îi vorbi pe loc :
 — „Nu vezi că nu-ți șade bine,
 „Că nici nu ți se cuvine,
 „Cu acel cioc urâcios,
 „Cu a ochilor grosime,
 „Cu a penei 'ntunecime
 „Să cânți în ăst crâng frumos?
 „Frumusețea cu dreptate
 „Cât va vrea a cânta poate;
 „Pe ea cântece n'o stric :
 „Dar tu cum n'ai stâmpărare?
 „Eu sunt frumos de mirare,
 Și tot nu vorbesc nimic”.
 Filomela îi răspunde :
 — „Iartă-mă, nu pot ascunde,
 „Frumoasă de loc nu sunt ;
 „Și de cânt câte odată
 „În pădurea adâncată,
 „Soarta mea este de cânt.

„Tu însă ce cu mândrie
 „Astfel îmi poruncești mie
 „Și atâta sgomot faci,
 „Tu nu cânți, căci n'ai putere ;
 „Și singura-ți mângâiere
 „Este căci gândești că placi.
 „Trupul tău frumos s'arată,
 „Și cu coada-ți lăudată
 „Poate mult să strălucești :
 „Dar amorul vederi n'are ;
 „La auz s'aduci mirare,
 „Asta vezi să dobândești.”

MĂGARUL RĂSFĂȚAT

Un măgar văzu odată
 Pe-al său stăpân că dormea,
 Și s'apropie îndată
 Binișor a-l mângâia.
 Dar să știți că dinainte
 Era trist și supărat,
 Căci vedea cu ce cuvinte
 Mângâia învederat
 Un cățeluș mic din casă,
 Glume, jocuri ce-i făcea,
 Și cu dansul tot la masă
 Ziua noapeta petrecea :
 „O ce rea nenorocire !”
 Iși zicea bietul măgar.
 „De ce astă osebire ?
 „Are potaia vreun dar ?
 „Eu că alerg până seara,
 „Că muncesc necontentit,
 „Ar cu boii toată vara,
 „Și de fân chiar sunt lipsit,

„Ba adesea și ciomege
 „Pe spinare cam câștig,
 „Asta este a mea lege,
 „Să mă ierte, surda strig.
 „Blestematului de câine,
 „Căci îi joacă împrejur,
 „Li dau cea mai bună pâine
 „Și pe mine toți mă 'njur.
 „Dacă lingușirea este
 „Mijlocul de-a 'nainta,
 „Să mă duc dar fără veste
 „Ca și dânsul a-i sălta.”
 Cugetând astfel în sine
 Vine, calcă 'ncetișor,
 Și când s'apropie bine,
 Îl lovește c'un picior
 Atât de greu în spinare, —
 (Ba încă alăturând
 Drăgăstosul glas ce are,
 Ca mai mult să-i, placă vrând),
 Incât omul de mirare,
 De durere stăpânit,
 Strigă, se vaietă tare :
 „Săriți că m'a prăpădit.“
 Slugile alerg îndată,
 Pe jupân îl ciomăgesc,
 Că e *măgar* îi arată,
 Cu tufele-i mulțumesc.

Nu siliți natura ;
 Veți fi neplăcuți
 Cu talentul care
 Nu sunteți născuți.

PAPAGALUL ȘI CELELALTE PASĂRI

Lăsând a sa colivie,
 In pădure vru să vie
 Papagalu-a se plimba.
 Și îndată ce ajunsese,
 Să judece el se puse
 Păsările ce cânta.
 Că de loc nu sue bine,
 Că glasul ei prea lung ține,
 Filomelei tot zicea.
 Și așa pe orișicare
 Pasăre, mică sau mare,
 El să tacă o făcea.
 Dar odată, supărate,
 Păsările adunate,
 Impotriva lui strigând,
 Merseră ca să vorbească
 Cu dânsul și să-l silească
 Să cânte ceva, zicând :
 — „Cântă dar tu, împărate ;
 „Fă această bunătate,
 „Un exemplu să ne dai ;
 „Căci din a ta șuierare,
 „Socotim cu 'ncredințare
 „Că prea minunat glas ai.”
 El atunci stă la îndoială,
 Și prea cu multă sfială,
 Le răspunde c'un cuvânt :
 — „Domnilor ! eu râz prea bine
 „D'alții, iar cât pentru mine
 „De loc cântăreț nu sunt.“

TOPORUL ȘI PĂDUREA

Minuni în vremea noastră nu văd a se mai face,
Dar că vorbeau odată lemne și dobitoace,
Nu rămâne 'ndoială ; pentrucă, de n'ar fi,

Nici nu s'ar povesti.

Și caii lui Ahil care prooroceau,
Negreșit că au fost, de vreme ce-l trăgeau.
Intâmplarea ce știi și voiți s'o povestesc
Mi-a spus-o un bătrân, pe care îl cinstesc

Și care îmi zicea

Că și el o știa

Dela strămoșii lui,

Care strămoși ai lui ziceau și ei c'o știi
Dela un alt strămoși, ce nu mai este viu
Și p'ai cărui strămoși, zău, nu pot să vi-i spui.

Intr'o pădure veche, în ce loc nu ne pasă,
Un țăran se dusesese să-și ia lemne de casă.
Trebuie să știți, însă, și pot să dau dovadă,
Că pe vremea aceea, toporul n'avea coadă.
Astfel se încep toate : vremea desăvârșește
Orice inventă omul, orice spiritul naște.

Așa țăranul nostru numai cu fieru 'n mână,
Incepu să slujească pădurea cea bătrână,
Tufani, paltini, ghindari se îngroziră foarte :

„Tristă veste, prieteni, să ne gătim de moarte,”
Incepură să zică : „toporul e aproape !
In fundul unei sobe, țăranu-o să ne 'ngroape.”

— „E vreunul d'ai noștri cu el ca să-i ajute?”

Zise un stejar mare, ce avea ani trei sute
Și care era singur ceva mai la o parte.

— „Nu”. — Așa fiți în pace : astă dată-avem parte ;
„Toporul și țăranul alt n'o să izbutească,

„Decât să ostenească.”

Stejaru-avu dreptate.

După multă silință, cercări îndelungate,

Dând în dreapta și 'n stânga, cu puțină sporire,
 Țăranul se întoarse fără de izbutire.
 Dar când avu toporul o coadă de lemn tare,
 Puteți judeca singur ce tristă întâmplare.

Istoria aceasta, de-o fi adevărată,
 Imi pare că arată
 Că în fieșice țară,
 Cele mai multe rele nu vin de pe afară,
 Nu le aduc streinii : ci ni le face toate
 Un pământean d'ai noștri, o rudă sau un frate.

ELEFANTUL

În vremea de demult, dobitoacele toate,
 De împăratul leu sătule, desgustate,
 Iși aleseră lor
 Un alt stăpânitor.
 Pe domnul Elefant, cu nasul învârtit,
 Puternic îndestul, dar însă necioplit,
 Și de cap tare gros, cât vreți să socotiți ;
 Însă, ca să puteți să vi-l închipuiți,
 Mă grăbesc să vă spui
 O judecată-a lui.

Noul stăpânitor,
 Cât s'a orânduit,
 Puse 'n slujbă pe boi,
 Iar lupul mîncător
 Se făcu favorit
 Și ministru la oi.
 Vă las să judecați
 Câți miei fură mâncați
 Și câte oi sluțite
 De fiarele cumplite !

In zadar fac strigare
 Oile 'mpovărate,
 Chip nu e de scăpare.
 Și plângeri necurmăte,
 Ce vin de pe la turme,
 Răul nu pot să-l curme.
 Lupul dar își urmează
 A sa nelegiuire,
 Căci de ce se lucrează
 Craiul n'are de știre ;
 Ba câte lupul spune
 Le ia toate de bune.
 A ! când o să ne vie
 O zi de bucurie,
 Zi foarte așteptată,
 Și scumpă în nevoi,
 Ca să vedem odată
 Pe lupi mâncați de oi ?
 „O ! asta nu se poate,“
 Zic unii alții 'n lume.
 Domnii mei, se pot toate,
 Deși le spui drept glume.
 Apoi știți dumneavoastră
 Că oaia este proastă
 Și că nădăjduște
 Acea ce dorește.
 Eu cu încredințare
 Am auzit odată,
 La o turmă cam mare,
 O vorb' așa ciudată.
 Dar cum pot ști ce spune
 Oile între ele ?
 Pentru astă minune
 Am cuvintele mele.

Acum, să venim iară la vorba începută :
 Văzând bieteles oi că toate o să piară,
 După lungi chibzuiiri s'aleseră o sută
 Și merseră la Prinț izbăvire să ceară.

Craiul sta ocolit de-o numeroasă curte :
 Cerbii cu coarne lungi, urșii cu coade scurte
 Alcătuiau un ștab vrednic a fi privit.
 Un berbec învățat, ce știa să citească,
 Se 'nfățișă smerit și 'ncepu să vorbească :
 „Ne rugăm să ne-ascuțați, Craiule strălucit,
 „Și să întorci spre noi mila măriei tale ;
 „Pentru că domnul lup, ministru ce ne-ai dat,
 „In loc a ne păzi, de tot ne-a 'mputinat.”

Domnul lup, întrebat,
 Răspunde cu glas mare :
 — „Stăpâne luminat !
 „Nici un cuvânt nu are :
 „Când le-am năpăstuit ?
 „Când am scos biruri grele ?
 „Eu iau obișnuit
 „De oaie câte-o piele ;
 „Dar prostimea ciudată
 „Așa e învățată ;
 „Și fără a ști ce cere,
 „Va ne 'ncetat să sbiere.”

Mărețul elefant, după ce se gândește,
 Dă de trei ori din cap și lupului vorbește :
 — „Ascultă”, zice, „și ia aminte
 „La ale noastre crăiești cuvinte.
 „Cât pentr'o piele treacă și meargă,
 „Fiindcă singur spui c'ai dreptate ;
 „Dar pentru că astăzi oaia aleargă
 „La mila noastră, care mult poate,
 „O iert : de dajdii fie scutită ;
 „Ale ei plângeri voi să le-ascult ;
 „Și decât pielea obișnuită,
 „Să nu poți cere un păr mai mult.”

OGLINDELE

Am citit altă dată, nu mai știu în ce carte,
 Că într'o țară mare, de aici nu departe,
 Plăcuta frumusețe trecea de urâciune,
 Câți se 'ntâmpla s'o aibă, se socoteau sluțiți ;

Iar frumoși de minune

Se socoteau aceia ce erau mai pociți.
 Oglinzi ca să se vază nu se afla în țară,
 Și era oprit să s'aducă de-afară.

Așa fieștecine
 Socotea despre sine
 Ceea ce auzea,

Căci chiar undele gârlei ce curgea prin cetate
 Erau atât de negre și-atât de 'ntunecate,
 Incât nu putea omul nici umbra a-și vedea.

Dar după multe zile și vreme 'ndelungată,
 O corabie mare cu oglinzi încărcată,
 Trecând pe lângă țara de care vă vorbesc,
 O apucă furtuna, o furtună cumplită ;
 Sau, ca să zic mai bine, furtună norocită,
 Pricină de prefaceri de un folos obștesc ;
 Și pentru al obștei bine, o pagubă oricare

Nu mi se pare mare ;

Mai vârtos când aceasta nu s'atinge de mine.

Impinsă de talazuri, corabia slăbită
 Se sfărâmă, dar marfă puțină s'a 'necat ;
 Și în a ei pornire, unda neîmblânzită
 Oglindele mai toate le scoate la uscat.

Locuitorii țării,

Câți se aflau atuncea pe țărmurile mării,
 Cu toții alergară,
 Și 'n grab le adunară.

Se priviră în ele și, cuprinși de mirare,
 Văzură adevărul, mulți însă cu 'ntristare.
 Dar aflând dregătorii minunea întâmplată
 Porunciră îndată

A se sparge cu pietre și-a se desființa
 Oglindele acelea, oriunde s'ar afla.
 Multe se sfărâmară, dar ascunseră multe
 Acei care porunca nu vrură s'o asculte.
 Și din vremea aceea toți oamenii frumoși
 Arăt câte-o oglindă acelor urâcioși.
 Din povestirea noastră, multe idei pot scoate ;
 Dar mă opresc la una, ce le cuprinde toate :
     Când al duhului soare
 Lumineaz' adevărul și-i vine spre-ajutor,
 In zadar neștiința îi e 'mpotrivoare,
     Soarele o pătrunde și-l vezi triumfător.

ȘOARECELE ȘI PISICA

Un șoarece de neam, și anume Raton,
 Ce fusese crescut sub pat la pension,
 Și care în sfârșit, după un nobil plan,
 Petrecea retras într'un vechiu parmezan,
 Întâlni într'o zi pe Chir Pisicovici,
 Cotoiu care avea bun nume 'ntre pisici.
 Cum că domnul Raton îndată s'a gătit,
 Să o ia la picior, nu e de îndoit.
 Dar smeritul cotoiu, cu ochii în pământ,
 Cu capu 'ntre urechi, cu un aer de sfânt,
 Incepu a striga : „De ce fugi, domnul meu ?
 „Nu cumva îți fac rău ? Nu cumva te gonesc ?
 „Binele șoricesc cât de mult îl doresc
 „Și cât îmi ești de scump, o știe Dumnezeu !
 „Cunosc ce răutăți v'au făcut frații mei
 „Și că aveți cuvânt să vă plângeți de ei ;
 „Dar eu nu sunt cum crezi ; căci chiar asupra lor
 „Veneam să vă slujesc, de vreți un ajutor.
 „Eu carne nu mănânc ; ba încă socotesc,
 „De va vrea Dumnezeu, să mă călugăresc.”

La ăst frumos cuvânt, Raton înduplecat,
 Văzând că Dumnezeu de martur e luat,
 Iși ceru iertăciuni și-l pofti a veni
 Cu neamul șoricesc a se 'mprieteni.
 Il duseră pe la toți și îl înfățișă
 Ca un prieten bun ce norocul le dă.
 Să fi văzut la ei jocuri și veselii !
 Căci șoareci cred mult la fizionomii,
 Și-a acestui străin, atâta de cinstit,
 Nu le înfățișa nimic de bănuțit.
 Dar într'o zi, când toți îi deteră un bal,
 După ce refuză și limbi de cașcaval,
 Zicând că e în post și nu poate mânca,
 Pe prietenii săi ceru a 'mbrățișa.
 Ce fel de 'mbrățișări ! Ce fel de sărutat !
     Pe câți gura punea,
     Indată îi jertfea ;
 Incât abia doi, trei cu fuga au scăpat.

Cotoiul cel smerit
 E omul ipocrit.

PRIVIGHETOAREA ȘI MĂGARUL

Nenorocita privighetoare,
 Cânta 'n pădure a ei durere.
 Natura întreagă da ascultare.
 Tot împrejur-i era tăcere.

Alții în locu-mi ar descri poate
 Acele tonuri neimitate,
 Glasul acela mlădiator,
 Ce c'o 'ntorsură lină, ușoară,
 Treptat se urcă și se coboară,
 Plin de simțire, plin de amor.

Eu vă spui numai că despărțirea
 Și suvenirea pline de jale,
 Că nedreptatea, nelegiuirea,
 Era subiectul cântării sale.

Un măgar mare, ce-o ascultase
 Și ca un aspru judecător,
 Capul pleoștise, sau rădicase
 Câte-o ureche 'n semn de favor,

Ieși 'nainte să-i dea povață,
 Și c'o neroadă încredințare :
 „Am fost”, îi zise, „ aci de față
 „Dar zău ! nu-mi place a ta cântare ;

„Cu toate-acestea am nădejdi bune,
 „De nu fți pare lucru prea greu
 „La niște reguli a te supune,
 „Luând de pildă cântecul meu.”

Atunci începe cu bucurie
 Un cântec jalnic și necioplit,
 Incât de aspra lui armonie,
 Toată pădurea s'a îngrozit.

Privighetoarea, fără sfială,
 Zise : „Povața e în zadar,
 „Căci, d'aș urma-o, nu e 'ndoială
 „Că eu în locu-ți aș fi măgar.”

CÂINELE ȘI CĂTELUL

„Cât îmi sunt de urâte unele dobitoace,
 „Cum lupii, urșii, leii și alte câteva,
 „Care cred despre sine că prețuesc ceva !
 „De se trag din neam mare,
 „Asta e o 'ntâmplare :
 „Și eu poate sunt nobil, dar s'o arăt, nu-mi place,
 „Oamenii spun adesea că 'n țări civilizate
 „Este egalitate.

„Toate iau o schimbare și lumea se cioplește,
„Numai pe noi mândria nu ne părăsește.
„Cât pentru mine unul, fieștecine știe
„C'o am de bucurie
„Când toată lighioana, măcar și cea mai proastă,
„Câine sadea îmi zice, iar nu *domnia-voastră*.”
Așa vorbea deunăzi cu un bou oarecare
Samson, dulău de curte, ce lătra foarte tare.
Cățelul Samurache, ce ședea la o parte
Ca simplu privitor,
Auzind vorba lor,
Și că nu au mândrie, nici capriții deșarte,
S'apropie îndată
Să-și arate iubirea ce are pentru ei :
„Gândirea *voastră*”, zise, „îmi pare minunată,
„Și sentimentul *vostru* îl cinstesc, frații mei.”
— „Noi frații tăi”, răspunse Samson plin de mânie,
„Noi frații tăi, potaie?
„O să-ți dau o bătaie
„Care s'o pomenești.
„Cunoști tu cine suntem, și ți se cade ție,
„Lichea nerușinată, astfel să ne vorbești?”
— „Dar ziceați...” — „Și ce-ți pasă? Te 'ntreb eu ce
ziceam?
„Adevărat vorbeam
„Că nu iubesc mândria și că urăsc pe lei,
„Că voiu egalitate, dar nu pentru căței.”

Aceasta între noi adesea o vedem,
Și numai cu cei mari egalitate vrem.

574.235

PISICA SĂLBATICĂ ȘI TIGRUL

Un cotoiu sau pisică,
 Din două nu știu care,
 Nici mare, nici prea mică,
 Dar foarte mâncătoare,
 Și din soiul acela ce'n pădure locuște.
 Și pe copaci trăiește,
 Văzu un tigru mare
 Trecând pe o cărare.
 De sus de pe ghindar — unde era urcată,
 Pisica socoti
 Că poate-a-l îngrozi :
 Și fără a pierde vreme, se adresă îndată
 La tigrul ce trecea,
 Fără a o vedea.
 „Ia stăi, mă rog, puțin, jupâne de pe jos,
 Care te socotești
 Că nu știu cine ești.
 „Mândria ce arăți cu noi e de prisos.
 „Știi din ce neam mă trag și că strămoșii mei
 „Sunt fii de Dumnezei ?
 „Nemuritorii toți, din cer când au fugit,
 „Sub nume de pisici în lume au trăit.
 „Preoții egipteni în templuri îi slăvesc ;
 „Și niște tigri mici cu noi se potrivesc !”
 — „Dacă strămoșii tăi cu tine semănau,
 „Negreșit erau proști câți lor se închinău.”
 Răspunse tigrul meu : „iar dacă au avut
 „Vreun merit cunoscut,
 „Ceva dumnezeesc,
 „Atunci eu te căesc
 „Și, pentru starea ta, de milă sunt pătruns,
 „Căci, de-ar fi câte spui, zău ! prea rău ai ajuns.”
 Deși mulți au zis-o, eu tot o mai zic :
 Slava strămoșească pe strămoși cinstește ;
 In zadar nepotul cu ea se fălește,
 Când e, cum se 'ntâmplă, un om de nimic.

DREPTATEA LEULUI

Leul, de multă vreme, rădicase oștire
 Să se bată cu riga, ce se numea Pardos,
 Căci era între dânșii o veche prigonire
 Și gâlcevire mare, pentru un mic folos :

Vreau, adică, să știe
 Cui mai mult se cuvine
 Să ție pentru sine
 Un petec de câmpie

Și un colț de pădure, de tot ne'nsemnător,
 Ce despărțea ținuturi și staturile lor.
 Acum sânge mult curse și multe luni trecură,

Făr' a se putea ști
 Cine va birui.
 Elefantul năsos
 Și bivolul pieptos,
 Cu lupul coadă-lungă,
 Multe izbânzi făcură.

Fieșicare tulpină era plină de sânge.
 Ici se vedea un taur jumătate mâncat ;
 Lângă el un tovarăș ce sbiară și îl plânge ;
 Colo, un porc sălbatec fără două picioare ;
 Și mai la vale vulpea se tăvălește, moare,
 Oftând după curcanii ce încă i-au scăpat ;
 Iar mai vrednic de jale era viteazul urs,
 De două coarne groase în inimă^r pătruns.
 Leul, văzând că lupta nu se mai isprăvește,
 Trimise la maimuță, vestită vrăjitoare.
 Ce spun că știa multe și că proorocea
 Întâmplările toate, după ce se trecea.
 Trimise, zic, la dansa, să-i facă întrebare,
 Cum poate să ajungă sfârșitul ce dorește.
 Ea se puse pe gânduri, tuși, apoi răspunse,
 Rozând cu mulțumire darurile aduse :
 „Ca să poată 'mpăratul lesne să biruiască,
 „Trebuie să jertfească

„Pe acel ce în oaste e decât toți mai tare,
„Mai vestit în războaie, mai vrednic și mai mare.”

Auzind aste, leul strânse a sa oștire :

„Lighioanelor !” zise, „viu să vă dau de știre

„Că astăzi din noi unul trebuie să murim :

„Așa va prorocul. Rămâne-acum să știm

„Cine este mai tare.

„Cât pentru mine unul, cum vreți... dar mi se pare

„Că nu prea sunt puternic, căci pățimesc de tuse.”

Vulpea era aproape : — „Ce-are a face !” răspunse,

„Înălțimea ta ești

„Oricât de slab poștești.

— „Dar și puterea noastră

„E îndestul de proastă”,

Strigară tigrii, urșii, și, cu un cuvânt, toate

Lighioanele-acelea ce erau mai colțate.

— „Nu rămâne 'ndoială”, le răspunse 'mpăratul.

Iepurele sărmanul, — crez că-l trăgea păcatul

Sau păcate mai multe

De moșii lui făcute, —

Veni să-și dea părerea. Dar toți, cât îl zăriră.

Asupra-i năvăliră.

— „Ia vedeți-l !” strigară, „cu bună 'ncredințare

„El este cel mai tare !

„S'ascundea urechiatul și nu-i plăcea să moară,

„Ca să ne facă nouă biruința ușoară !

„Pe el, copii ! Luați-l : el are să 'mplinească

„Ce ne-a zis prorocul din porunca cerească !”

Câinii atunci săriră

Și 'n grab ți-l jupuiră.

Se află vreo țară, unde, l'ășa 'ntâmplare,

Să se jertfească leul? Nici una, mi se pare.

Nu știu cum se urmează, nu pricep cum se poate,

Dar văz că cei puternici oriunde au dreptate.

LUPUL MORALIST

V'am spus, cum mi se pare, de nu îți fi uitat,
 Că lupul se 'ntâmplase s'ajungă împărat.
 Dar fiindcă v'am spus-o, voiu încă să vă spui
 Ceea ce s'a urmat subț stăpânire lui.

Auzind împăratul, că 'n staturile sale
 Fac năpăstuiiri multe păroșii dregători,
 Că pravila stă 'n ghiare, că nu e deal sau vale,
 Unde să nu vezi jertfe mai mulți prigonitori,
 Porunci să se strângă obșteasca adunare

Lângă un copaciu mare ;
 Căci vrea pe unii alții să-i cam dojenească,
 Și 'n puține cuvinte,
 Să le aducă-aminte
 Datoriile lor.

Toți se înfățișară ; și 'nălțimea lupească
 Incepu să vorbească
 C'un glas dojenitor :

„Domnilor de tot felul ! Bune sunt astea toate ?

„Datoriile slujbei astfel le împliniți ?

„Nu aveți nici sfială, nici frică de păcate,

„Să faceți nedreptate și să năpăstuiți ?

„Toate slujbele voastre țara vi le plătește ;

„Incă, pe la soroace,

„Câte un dar vă face.

„Dar reaua nărvire,

„Ce o aveți din fire,

„Nu se tămăduște.

„Vedeți cu ce morți grele

„Se săvârșesc din lume

„Și cum lasă rău nume

„Acei care fac rele.

„Gândiți-vă că poate veți da cuvânt odată

„La 'nalta judecată,

„Gândiți-vă la suflet și luați de la mine

„Pildă a face bine.”

Țst cuvânt minunat,
 Pe care domnul lup auz că l-a 'nvățat,
 Trecând pe lângă sat,
 La ziua unui sfat, căud preotul citea
 Și propoveduia,
 Pe mulți din dregători să plângă i-a 'ndemnat.
 — „E ! ce ați hotărât, jupâni amploiati ?
 „Oare o să vă 'ndreptați ?”
 Ii întrebă atunci înălțimea 'mblănită,
 Ce purta o manta de oaie jupuită.
 „Spuneți ! o să schimbați purtarea-vă cea proastă ?”
 — „Să trăiți la mulți ani dobitocia voastră,”
 Răspunse un vulpoi, în slujbe lăudat ;
 „Ne poate fi iertat
 „Să vă 'ntrebăm smerit de vreți a ne-arăta
 „De unde-ați cumpărat postavul de manta ?”

Când mantaua domnească este de piei de oaie,
 Atunci judecătorii fiți siguri că despoaie.

LEBĂDA ȘI PUII CORBULUI

Lebăda odată-aflase
 (Inșă cum se întâmplase,
 Nu pot să vă dau cuvânt)
 Cum că într'un colț de lume,
 Intr'un loc cu mare nume,
 Și pe un frumos pământ,

Niște păsări osândite,
 Corbi, de câțiva ani numite,
 In primejdie trăiesc.
 Lebedele au din fire,
 O ciudată presimțire,
 Care este dar ceresc.

Aşa, să le izbăvească,
 Cu o râvnă părintească,
 Ea plecă până în zori.
 Ajungând într'o livede,
 În culcuş de vulpe vede
 Pui de corbi nesburători,

Care într'o vizuină
 Petreceau ca în grădină,
 De-a lor soartă mulţumiţi.
 Pasărea cea albă 'ndată
 Către dânşii se arată,
 Zice : — „Puilor iubiţi !

„Soarta voastră e de milă !
 „Spuneţi cum pe voi în silă
 „Aici vulpea v'a adus ?”
 Corbuleţii, în mirare,
 Răspund iute, răsând tare :
 — „Noi de voie ne-am supus.

„Vulpe, ce e, nu ştim spune,
 „Decât că năravuri bune
 „Acea damă arăta,
 „Că avea coadă pe spate,
 „C'al ei păr în galben bate,
 „Şi că ochi lucioşi purta.

„Ea, când ne-a luat de-acasă,
 „Ne-a spus că la a sa masă
 „Are feluri de mâncări :
 „Că e prinţ de dobitoace,
 „Că pe noi va a ne face
 „Să ajungem la mari stări.

„Ne-a mai spus că ne e rudă,
 „Că din vârsta cea mai crudă
 „Neamul nostru l-a iubit.

„Ea, ca și al nostru tată,
 „Că ne tragem ne arată,
 „Din vulturul cel slăvit.

„Și adesea ne vorbește,
 „Că din suflet se silește,
 „A ne da slava dintâi”.
 Lebăda strigă cu jale :
 — „Sunteți pe a morții cale,
 „O voi ai corbului fii !

„Dar al vostru sec părinte,
 „Cum nu și-a adus aminte,
 „Ceea ce i s'a 'ntâmpat,
 „Când își părăsi locașul
 „Și din gură lăsă cașul,
 „Iar de vulpe înșelat?”

Puii, nebăgând-o 'n seamă,
 — „Cale bună”, 'i zic, „madamă.
 „Noi nu știm ce ne vorbești.
 „Și prin astfel de cuvinte,
 „Să ne scoți acum din minte,
 „Cam de geaba te silești.”

— „Eu mă duc”, lebăda zise,
 „Inșă vouă vă sunt scrise,
 „Multe rele să răbdați ;
 „Căci prostia-vă cea mare,
 „Ca și-a penei 'ntunecare,
 „Nu se poate s'o spălați.”

BOUL ȘI VIȚELUL

Un bou, ca toți boii, puțin la simțire.
 In zilele noastre de soart' ajutat,
 Și decât toți frații mai cu osebite,
 Dobândi 'n cireadă un post însemnat.

— Un bou în post mare? Drept cam ciudat vine,
 Dar asta se 'ntâmplă în oricare loc :
 Decât multă minte, știi că e mai bine
 Să ai totdeauna un dram de noroc.

Așa de-a vieții veselă schimbare,
 Cum și de mândrie bou stăpânit,
 Se credea că este decât toți mai mare,
 Că cu dânsul nimeni nu e potrivit.

Vițelul atuncea, plin de bucurie,
 Auzind că unchiul s'a făcut boier,
 Că are clăi sumă și livezi o mie :
 „Mă duc”, zise 'ndată, „nițel fân să-i cer.”

Făr' a pierde vremea, vițelul pornește,
 Ajunge la unchiul, cearcă a intra ;
 Dar pe loc o slugă vine și-l oprește :
 — „Acum doarme”, zice, „nu-l pot supăra.”

— „Acum doarme? ce fel ! pentru 'ntâia dată
 „După prânz să doarmă ! Obiceiul lui
 „Era să nu șează ziua niciodată ;
 „Ast somn nu prea-mi place și o să i-o spui.”

— „Ba să-ți cauți treaba, că mănânci trântea.
 „S'a schimbat boierul, nu e cum îl știi ;
 „Trebue 'nainte-i să mergi cu sfială,
 „Priimit în casă dacă vrei să fii.”

La o mojiție atâta de mare,
 Vițelul răspunde că va aștepta ;
 Dar unchiul se scoală, pleacă la plimbare,
 Pe lângă el trece, făr' a se uita.

Cu mâhnire toate băiatul le vede,
 Însă socotește că unchiu-a orbit ;
 Căci fără 'ndoială nu putea a crede
 Ca buna sa rudă să-l fi ocolit.

A doua zi iarăși prea de dimineață,
 Să-i găsească vreme, la dânsul veni ;
 O slugă, ce-afară îl vedea că 'nghiață,
 Ca să-i facă bine de el pomeni.

— „Boierule,” zise, „așteaptă afară
 „Ruda dumitale, al doamnei vaci fiu.”
 — „Cine? a mea rudă? mergi de-l dă pe scară :
 „N'am astfel de rude și nici voiui să-l știu.”

VULPEA LIBERALĂ

Vulpea fără 'ncetare
 Striga 'n gura mare
 Că de când elefantul peste păduri domnește
 Treburile merg la vale și lumea pătimește :
     Că este nedreptate,
     Că va să cheltuiască
     Veniturile toate
     Pentru masa crăiască.
 D'acestea elefantul, cât a luat de știre,
 Temându-se, cu dreptul, de vreo răzvrătire,
 Pe iepure la vulpe cu un bilet trimise ;
 O invită la curte, o 'mbrățișă și-i zise :
 — „Am aflat, jupâneasă, că ai mare talent ;
     „Voiui să te pui în pâine,
     „Și, începând de mâine,

„Îți dăm cu mulțumire,
 „Ca un semn de cinstire,
 „Al găinilor noastre întins departament.
 „Caută-ți bine treaba.”

— „Pe seama mea te lasă !”
 Răspunse oratorul, și sărutându-i laba,
 Se întoarse acasă.

In ziua următoare
 Vulpea, ca totdeauna, veni la adunare,
 Dar însă oblojită, pe subt barbă legată,
 Și cu un lipan mare la cap înfășurată.
 — „Ce ai, de ești astfel?” o întrebară toate.
 — „Imi e rău de-aseară, îmi e rău cât se poate,
 „Și cu trebile țării să mă lăsați în pace.

Craiul știe ce face ;
 „El ne 'nțetă gândește la al obștei folos.
 „Adio, sunt bolnavă, m'am înneecat c'un os.”

Cunosc mulți liberali : la vorbe ei se întrec.
 Dar până în sfârșit cu oase se înnece.

MIERLA ȘI BUFNIȚA

Intr'o pădure deasă, de cetăți depărtată,
 Mierla se 'ntâlnește seara cu bufnița umflată.
 — „Prietenă”, îi zise, „ți-aș face o 'ntrebare
 „Dacă a mea 'ndrăzneală n'aduce supărare :
 „Spune-mi, mă rog, lumina de ce nu ți-e plăcută ?
 „De ce stai toată ziua ascunsă, nevăzută ?
 „Nu cunoști, cum se vede, razele dimineții,
 „Dulceața primăverii, plăcerile vieții.
 „Poate ești rușinoasă și crezi că nu cânti bine,
 „Dar eu și alte păsări, mai vrednici decât mine,
 „Îți vom da 'nvățătură și vom pune silință
 „Să-ți mai subțiem glasul cât va fi prin putință.

„Vino mâine la mine și mergem la plimbare,
 „Ca să faci cunoștință cu o privighetoare.”
 Bufnița îi răspunde : — „Îți mulțumesc, iubită,
 „Eu cu soarele vostru nu sunt obișnuită ;
 „Imi supără vederea. Lumea o să mă vază
 „Insă, când m'oiu deprinde cu a luminii rază.”
 Mulți zic că neamul nostru nu este încă'n stare.
 Ca altele să facă cercări de 'naintare ;
 Că 'nvățătur' adâncă, idei, filosofie
 Sunt prea vătămătoare l'a lui copilărie.
 Declamația această pompoasă, îngâmfată,
 De vreți, poate să fie despoților iertată ;
 Numai lor le e bună a unui neam orbire,
 Căci nu-l lasă să-și vază a sa nenorocire,
 Dar în gura acelor ce-o zic pe din afară,
 Sau e o nerozie, sau este o ocară.
 Noi le-am putea răspunde puținele cuvinte
 Bufniței adresate de mierla cea cuminte :
 — „Ai vorbit de minune. Dar ia spune-mi, vecină,
 „Dacă măcar cercare tu nu faci vreodată,
 „Să scoți cel puțin capul din noaptea 'ntunecată,
 „Apoi cum te-i deprinde cu soare, cu lumină?”

C U C U L

Cucul, pasăre proastă, dar plină de mândrie,
 Socotind c'al său nume
 Este vestit în lume.
 Hotări să mai facă vreo călătorie,
 Ca s'adune respecturi și însuși să privească
 Cu ce chip îl slăvește nația păsărească.
 Plecă, dar abia merse până 'n vecinătate
 Și găsi felurimi de păsări adunate,
 Care din întâmplare
 Se 'ntreceau la cântare.

Stătu să le asculte : toate pe rând cântară,
Care prost, care bine, talentu-și arătară.

Iar bieteii coțofane îi cerură iertare

Că nu-i dau ascultare.

Ii ziseră : „Taci, soro, te roagă obștea noastră :

„Despre cântec ne iartă, ești ca un cuc de proastă.”

Astfel păți și cioara : în răs ea fu luată

Și cu un cuc nemernic de toate comparată.

De asemenea cinste cucul supărat foarte

Se duse mai departe.

Dar oriunde mergea,

Nimic alt n'auzea.

În sfârșit obosit

Și desnădăjduit,

La cuibul său veni,

Făr' a se opri.

Puii, cât îl zăriră,

Pe loc îl ocoliră ;

Apoi îl întrebară :

„Ce mai veste pe-afară ?”

— „Urîtă” le răspunse, „și vrednică de jale :

„Am umblat multe locuri, dar nu m'am mulțumit.

„Toate îmi par schimbate și toate merg pe vale,

„Păsările sunt bete și lumea-a 'nnebunit.”

Tot omul despre sine lesne se amăgește.

Nimene nu își este aspru judecător ;

Dar judecata obșteii e o învățătură.

Mulți, ce se cred pe sine un ce rar în natură,

Mai lesne zic că lumea nu știe ce vorbește,

Decât să va să-și simță nimicnicia lor.

ULIUL ȘI GĂINILE

Ion prinse un uliu și, ducându-l acasă,
 Il leagă cu o sfoară
 Lângă coteț afară.

De o vecinătate așa primejdioasă,
 Găini, cocoși și găște întâi se îngroziră,
 Dar cu 'nctul, cu 'nctul se mai obișnuiră.
 Incepură să vie cât coala să-l privească,
 Incă și să-i vorbească.

Uliul cu blândețe le priimi pe toate;
 Le răspunse că se crede din suflet norocit
 Pentru vizita-aceasta cu care l-au cinstit.

Dar îi pare rău foarte,
 Căci el însuși nu poate
 La dumnealor să vie,

Vizita să le 'ntoarcă dup'a sa datorie.
 Mai adaogă însă că, dacă dumnealor

Ii vor da ajutor
 Ca să poată scăpa,
 El le făgăduiește

— Și Dumnezeu cunoaște cum vorba și-o păzește —
 Că la orice primejdii va ști a le-ajuta;
 Incă din înălțime el le va da de știre,
 Când asupră-le vulpea va face năvălire.

Astă făgăduială,
 Nu mai lasă 'ndoială;

Și găinile proaste, ce doreau să găsească
 Pe cineva destoinic să va să le păzească,
 S'apucară de lucru; azi, mâine, se 'ncercară
 Și cu ciocuri, cu unghii, abia îl deslegară.
 Uliul își luă sborul. Dar se întoarse 'ndată
 Și răpi o găină, pe urmă două, trei,

Pe urmă câte vrei.

— „Ce pază este asta”, strigă una cu jale?
 „Vorba măriei tale
 „Era să ne păzești,
 „Iar nu să ne jertfești.”

— „O ! eu știu foarte bine cuvântul ce v'am dat
 „Și ce fel m'am jurat ;
 „Dar când mă juram astfel, eram legat, supus,
 „Acum însă sunt slobod și vă vorbesc de sus.”

Eu, de-aș fi fost găină, nu l-aș fi slobozit.
 Dumnealor au făcut-o și văd că s'au căit.

BURSUCUL ȘI VULPEA

Bursucului îi venise rândul și el să domnească
 Peste un pogon de tufe în pădurea părintească,
 Pe marginea unei ape. Rigatul îi era mic,

Și acei ce îl văzură
 Toți într'o unire, zic,

Se învoesc a spune că nu era alt nimic
 Decât o miniatură.

Dar riga voiajase,
 Și 'n streinătate-aflase
 Că un bursuc domnitor
 Ce va să-și facă un nume
 Mare și faimos în lume,
 E neapărat dator

Să ia un ton de mărire,
 Să dea porunci de oștire,
 Chiar de n'ar avea soldați.

Căci astfel obișnuesc
 Toți acei care domnesc,
 Duci sau regi sau împărați.

Așa el și slobози
 Patru ordine de zi

Intr'acest chip redijate :

— „Către armile noastre de linie și de mare,
 „Cavalerii, infanterii și artilerii ușoare,
 „Poruncim și celelalte.”

O poruncă din aceasta, nu știu cum s'a întâmplat,
 De vânt a fost aruncată
 În țara învecinată,
 Unde domnea leopardul. Acest domn s'a îngrijat,
 Văzând că bursucul are
 Armie așa de mare.

Spre a fi încă mai sigur, el într'acolo porni
 Pe ministrul din afară, pe vulpe, și-i porunci
 Să saluteze pe prințul, dar în tain' a spiona
 Și a trage cu urechia, iar mai ales a afla
 Cum merg trebile pe-acolo, cât e de primejdios,
 Și câtă armie ține vecinul său cel păros.
 Sfârșindu-se ambasada, vulpea înapoi veni,
 Se înfățișă la curte, se închină și vorbi.

— „Porunca am împlinit ;
 „Cu ochi-mi le-am văzut toate
 „Și poți dormi liniștit
 „Fără să ai griji deșarte,
 „Căci toate acele armii de linie și de mare,
 „Cavalerii, infanterii și artilerii ușoare,
 „Nu sunt alt, poți fi prea sigur, pestrițele împărat,
 „Decât un soldat pe apă și o luntre pe uscat.”

Vanitatea e mic vițiu, dar cu bună 'ncredințare
 Ea adesea ne expune la ridicol foarte mare.

ATELAZUL ETEROGEN

Un om având un armăsar
 Il înhăamnă la jug
 C'o vită de măgar
 Și cu un bou de plug.
 Boul fiind sacat,
 La un picior rănit,
 Măgarul ne 'nvățat,
 Și prea rău năvălit,

Stăpânul lor din car
 Striga, plesnea 'n zadar :
 Calul se asvârlea,
 Dar boul îl oprea,
 Măgarul îl lovea,
 Și carul nu mergea.
 — „Prea rău i-ai potrivit.”
 Zice un trecător.
 — „Ești foarte amăgit,
 „Domnule privitor,”
 Răspunse omul, „eu
 „Lumea am vizitat,
 „Și, dacă vrei să știi,
 „Intr'însa am aflat
 „Multe dregătorii
 „Tot astfel întocmite ca atelazul meu.”

IÈPURILE, OGARUL ȘI COPOIUL

Calitățile noastre cele mai lăudate
 Ne sunt ades în lume drept crime reproșate ;
 Aceasta se întâmplă de câte ori prin ele
 Oprim executarea intențiilor rele.

Iepurile odată
 Fu tras la judecată
 De un ogar. In tufe atuncea prezida
 Copoiul, și sentințe fără apel el da.
 Ogarul către el așa se adresă
 Și 'n limba lui strigă :
 — „O ! tu ce prezidezi senatul cel căinesc,
 „Te rog să mă ascuți : eu viu să jeluesc
 „De acest ticălos,
 „Ce sufletul mi-a scos ;
 „Căci vrând a-l întâlni, pe deal sau pe câmpii,
 „El fuge par' c'ar fi gonit de vijelii ;

Și-apoi n'aleargă drept,
 „Cu el să poți da piept,
 „Ci merge tot cotiș
 „Și sare curmeziș.
 „C'un cuvânt n'are pas, nici umblet creștinesc.
 „Dar ce să mai vorbesc?
 „Când chiar Măria ta, de-o fi cum am aflat,
 „Ai fost adese ori de dânsul înșelat?”
 — „Destul”, lătră atunci copoiul cafeniu :
 „Pe el nici îl ascult, purtările-i le știu.
 „Orice pentru el crez, și iată-l osândit
 „Să fie jupuit.
 „Carnea va rămânea pentru judecător,
 „Iar labele vor fi pentru jeluitor.”

URSUL ȘI VULPEA

— „Ce bine au să meargă treburile în pădure,
 „Pe împăratul tigrul când îl vom răsturna
 „Și noi vom governa”,
 Zicea unei vulpi ursul, „c'oricine o să jure
 „Că nu s'a pomenit
 „Un timp mai fericit”.
 — „Și 'n ce o să stea oare
 „Binele acest mare?”
 Il întreabă.
 — „In toate,
 „Mai ales în dreptate :
 „Abuzul, tâlhăria avem să le stârpim,
 „Și legea criminală s'o îmbunătățim ;
 „Căci pe vinovați tigrul întâi îi judeca
 Și-apoi îi sugruma.”
 — „Dar voi ce-o să le faceți?
 — „Noi o să-i sugrumăm
 „Și-apoi să-i judecăm”.

Cutare sau cuțare,
 Care se cred în stare
 Lumea a governa,
 Dacă din întâmplare,
 Ar face încercare,
 Tot astfel ar urma.

CORBII ȘI BARZA

Pe o câmpie
 Mare, bogată,
 Urmă odată
 O bătălie

Aspră, cumplită, neasemănată,
 Incât cadavre nenumărate
 Zăceau grămadă neîngropate.
 Corbii îndată luară știre ;
 Lacomii de pradă, ei năvăliră,
 Și cu grabire
 Aci sosiră.

Și după ce mâncară, și după ce băură
 Mult sânge, începură

C'un plac îngrozitor
 Să cânte cina lor.
 Barza cea simțitoare,
 Care pe om iubește
 Și 'n preajmă-i se nutrește,
 Văzându-i de departe,
 Le strigă : — „Cum se poate
 „Așa nerușinare ?

„E locul pentru cină ? e ora de plăcere
 „Pe un pământ de doliu, în ziua de durere ?
 „Mumele își plâng fiii ;
 „Izvorul bogăției,

„Câmpul, e ruinat ;
 „Iar voi vă îndopați
 „Și cântați !”
 — „De-aceasta ne iertați.”
 Răspunse deodată
 Ceata întunecată,
 „Omului cât îi place
 „Poate fi ruinat,
 „Dar noi suntem în pace
 „Și mult ne-am îngrășat.”

Acei ce de a țării grea soartă profitară ;
 Ce de străini în posturi, în ranguri se 'nălțară ;
 Ce prin trădări, bazețe sunt astăzi mari, bogăți,
 Poate și decorați,
 După a mea părere, sunt corbi nerușinați.

Dar aș dori să-mi spuneți, domnilor cititori,
 (Căci eu vorbesc de-o țară
 De tot imaginară)

La noi se află oare astfel de muritori ?
 Dacă aveți de oameni idee așa proastă,
 Las răspunderea toată asupra dumneavoastră.

CALUL VÂNDUT ȘI DIAMANTUL CUMPĂRAT

Plin de bucurie mare
 Oarecine îmi spunea
 C'a vândut din întâmplare
 Și cu un preț de mirare
 Un cal prost ce el avea.
 „Căci bietul cumpărător,”
 Zicea el, „s'a înșelat
 „Și puțin cunoscător
 „Orice i-am cerut, mi-a dat.”
 La aceasta ce să-i zic ?
 Atunci n'am răspuns nimic.

CASTORUL ȘI ALTE LIGHIONI

Mai multe lighioane, locuind într'o vale,
 Erau des vătămate d'un iute râu vecin,
 Care, ieșind cu sgomot din malurile sale,
 Strica vizuini, cuiburi și traiul lor cel lin.

Ele dar s' adunară
 Și mult se consultară,
 Ce fel ar putea face,
 Și prin care mijloace
 Stavilă ar opune
 L'acea înneacăciune.

— „Frați,” zise un castor,
 Zidar de soiul lui,

„Eu asta socotesc :
 „De mi-ți da ajutor,
 „Să m'apuc să clădesc

„Zid tare de pământ și apoi să-l opui”.

— „Bravo ! bine-ai gândit”,

Strigară toți pe loc ;

„Ești patriot vestit

„Și mare dobitoc.”

Castorul încântat,

Făr' a mai zăbovi,

S'apucă de lucrat,

Dar nu fu ajutat,

Și prea rău izbuti,

Căci râul furios,

De multe ploi umflat,

Izbi ș'asvârli jos

Pământul înălțat.

Atunci ceilalți fugind

Pe meșter blestemau

Și toți îl defăimau

Zicând : „Ce ticălos !

„El a pricinuit

„Răul ce s'a întâmplat,

„Pentru că a cercat

„In neroada-i dorință
 „Lucru peste putință.
 „Eu l-am povățuit,
 „Dar nu m'a ascultat,
 „Și de aceea noi
 „Tragem aste nevoi.”

Adeseori virtutea așa se prețuește :
 Orice nobilă faptă, orice dreaptă 'ncercare
 Pentru-al mulțimii bine și-a țării apărare
 Mișei o defaimă, dacă nu izbutește.

MIELUL MURIND

Fiu al unui berbec care de mult murise,
 Un miel se bolnăvise,

Muscând din întâmplare
 O 'nveninată floare
 Sau iarbă, nu se știe ;
 Destul că a lui moarte
 Nu mai era departe.

Acum el își făcuse datoriile toate
 Câte și le fac mieii în ceasul cel cumplit.

Mumă-sa cu durere
 Incepuse să sbiere :

Il săruta, sărmana, plângând necontenit,
 Și-i zicea : — „Ce mi-e bună vieța fără tine ?

„Cui mă lași, fătul meu ?

„Spune tată-tău, dragă, că viu curând și eu,
 „Căci pe această lume nu mai aștept vreun bine !”

— „Dar ce să-i răspunz, mamă ?” — întrebă micul miel —

„De-mi va face 'ntrebare

„Despre a turmei stare ?

„Tu știi bine că el

„Iubea mult să vorbească

„De dulăii din turmă și de ceata lupească.”

— „Spune-i că turma toată zace de rea gălbează ;
 „Că are șapte doctori ce prea rău o tratează,
 „Mai spune-i că ciobanul a pus pe un nepot,
 „Ce tată-tău-l cunoaște, îngrijitor la turme,
 „Ca să stârpeasc' abuzul și relele să curme.
 „Atâta spune-i numai și înțelege el tot.”

După acei din preajmă, care îi ocolesc,
 Poți judeca prea lesne pe cei ce cârmuesc.

CATĂRUL CU CLOPOȚEI

Deunăzi un văcar de sat
 Catărului i-a atârnat
 Salbă de clopoței,
 Numindu-l el îngrijitor
 Și înainte mergător
 Cîredei de viței.
 Însă curând s'a 'ncredințat
 Că și-a făcut mare păcat
 Cu bietul dobitoc;
 Care, cât s'a simțit
 Așa împodobit,
 Strigă : „O ! ce noroc !
 „In sfârșit iată-mă chemat
 „La gradul ce am meritat.
 „Meritul meu necunoscut
 „De lumea toată e văzut.
 „Acum de sus am să tratez
 „Soiul dobitocesc ;
 „Pe nimeni nu mai salutez
 „Căci prea mă umilesc.”
 — Așa zicând, așa făcu,
 Și plin de îngâmfare
 El clopoței îi începu
 Să-i sune foarte tare.

Aşa de tare îi sună,
 Cât mintea i se răsturnă;
 Şi el, care, june fiind,
 Trecea de cam smintit,
 Acum mai mult îmbătrânind
 De tot a 'nnebunit.

Cum socotiţi şi dumneavoastră,
 Dar eu gândesc că'n țara noastră
 Se află așa dregător
 Numit chiar excelență,
 Ce cu catârul sunător
 Poate da concurență,
 Care se crede om de stat
 Chiar şi politic însemnat,
 Şi care netăgăduit
 De clopoței este smintit.

LIȘIȚA, RAȚA ȘI GÂSCA

Spun că 'n vara trecută, o lișiță și-o rață,
 Ai lebedei de baltă consilieri privați,
 Supt președința găștei s'au strâns de dimineață
 Pe lac la Cișmigiu. Acolo invitați
 Erau, din înalt ordin, a hotărâ în sfat
     O pricină de Stat,
 Adică prin desbateri adânci să chibzuiască
 Pentru un pește mare cu ce sos să-l gătească,
     Căci lebăda gătoasă
     Voia să dea o masă.
 Mare le fu gâlceava și lungă convorbirea.
 Prezidentul le zise : „Fraților Senatori,
     „Să lăsăm chibzuirea,
 „Pricina, cum se vede, e foarte delicată,
 „Și dup'a mea părere trebuie amânată;
     „Veniți mâine în zori.”

Propunerea aceasta cu toți o aplaudară
 Și pentru 'ntâia-oraă
 Pe găscă lăudară
 Pentru a ei idee, apoi se risipiră
 Și-a doua zi iară l'același loc veniră.
 Pân' a doua zi însă știți ce s'a întâmplat?
 Fiind vară și soare și o căldură mare,
 Peștele s'a stricat
 Și racii l-au mâncat.

Cuvintele-aci scrise să nu vă pară glume;
 Consiliuri d'acestea vedem destule 'n lume
 Și la noi mai ales
 Se 'ntâmplă foarte des.

VULPEA, CALUL ȘI LUPUL

O vulpe de ani mică, însă de minte mare
 Și care meseria abia și-o începuse,
 Pentru întâiași dată văzu din întâmplare
 Un cal dobitoc falnic, ce ea nu mai văzuse.
 Așa, după ce vreme destulă îl privește,
 Plină de mulțumire
 De-acea descoperire,
 Pe cumătrul lup caută și-i zice : — „Te gătește
 „Să mergem împreună acilea la un loc,
 „Să-ți arăt un frumos și mare dobitoc.
 „Ce știi ! cum se întâmplă, poate să-ți iasă bine !”
 Lupul rânjind răspuse : — „Să se lupte cu mine
 „Și să vezi jucărie ! Inșă ia să începi să-mi spui
 „Ce fel de gură are, cum e făptura lui?
 — „O ! pentru astă dată să fiu iertată”
 Ii zice doamna vulpe : „Eu îți spui ce-am văzut,
 „Dar ca să fac portreturi, zugrav nu m'am născut.
 „Și, după cum știi singur, sunt foarte ne'nvățată.”

Vorbind așa 'ntre ele
 Dobitoacele mele,
 Indată au sosit
 La locul dorit.
 Calul, cât le zărește,
 De fugă se gătește,
 Căci vizita lupească
 Nu vrea s'o primească.
 Și nici n'avea dorință
 Să facă cunoștință.

Dar vulpea cu iuțeață îi iese înainte
 Și cearcă să-l încurce prin aceste cuvinte :
 — „Stăpâne ! D'avem voie și de găsești cu cale,
 „Noi cele prea plecate slugi ale dumitale,
 „Am avea-o de cinste să 'ntrebăm cine ești ?
 „Care îți este neamul și ce fel te numești ?”
 Calul, ce cu lesnire gândul lor pătrunde,
 Fără a pierde vreme se 'ntoarce și răspunde ? :
 — „Domnilor, de doriți numele meu să-l știți,
 „Il am scris pe potcoavă și puteți să-l citiți.”
 Vulpea la aste vorbe se trage la o parte ;
 — „Cât pentru mine”, zice „vă spui că nu știu carte ;
 „Și neavând mijloace la școală nu m'a dat,
 „Dar a domnului lup, și mare și bogată,
 „Mai mult decât o carte nescrisă l-a 'nvățat.”
 Lupul, umflat în sine de lauda vulpească,
 Veni până aproape, numele să-l citească.
 Calul, care sta gata cu un picior în vânt,
 Ii dă o lovitură și-l culcă la pământ.

Deslușit ne dovedește
 Fabula ce am văzut,
 Că 'nțeleptul se ferește
 De orice necunoscut.

CUPRINSUL

Pag.

Fabulele lui Grigore Alexandrescu	7
Notiță bio-bibliografică	9
1. Vulpoiu Predicator	10
2. Privighetoarea și Păunul	12
3. Măgarul răsfățat	13
4. Papagalul și celelalte paseri	14
5. Toporul și Pădurea	17
6. Elefantul	18
7. Oglindele	19
8. Șoaricele și Pisica	20
9. Privighetoarea și Măgarul	22
10. Câinele și Cățelul	23
11. Pisica sălbatică și Tigru	25
12. Dreptatea Leului	26
13. Lupul Moralist	29
14. Lebăda și puii Corbului	30
15. Boul și Vițelul	31
16. Vulpea liberală	32
17. Mierla și Bufnița	34
18. Cucul	35
19. Uliu și Găinele	36
20. Bursucul și Vulpea	37
21. Atelazul eterogen	38
22. Iepurile, Ogarul și Copoiul	39
23. Ursul și Vulpea	40
24. Corbii și Barza	41
25. Calul vândut și diamantul cumpărat	42
26. Porcul liberat	43
27. Castorul și alte lighioni	44
28. Mielul murind	45
29. Catărul cu clopoței	46
30. Lișița, Rața și Gâsca	
31. Vulpea, Calul și Lupul	

25 11/12/1897

„PAGINI ALESE“ (serie nouă)

APĂRUTE:

- No. 1. **Ion Neculce.** Letopisețul țării Moldovei.
O seamă de cuvinte.
- No. 2. **V. Alecsandri.** Poezii populare.
- No. 3. **Miron Costin.** Cronica.
- No. 4. **V. Alecsandri.** Pasteluri.
- No. 5. **Esopeia.** Din fabulele lui Esop.
- No. 6. **Cartea Dorului.** Lamura cântecelor populare.
- No. 7. **S. Fl. Marian.** Pasărilor Poporului Român.
- No. 8—9. **B. P. Hașdeu.** Răzvan și Vidra.
- No. 10. **C. Negruzzi.** Cum am învățat românește.
Scrisori.
- No. 11—12. **I. Budai Deleanu.** Țiganiada sau
țabăra țiganilor.
- No. 13. **M. Eminescu.** Poeme populare.
- No. 14. **Vasile Alecsandri.** Poezii epice.
- No. 15. **Mihail Kogălniceanu.** Cuvântări.
- No. 16. **C. Negruzzi.** Alexandru Lăpușneanu.
- No. 17. **Vasile Alecsandri.** Poezi lirice.
- No. 18. Poeti Basarabeni.
- No. 19—20. Poeti din Ardeal și Banat.
- No. 21. **Alecu Russo.** Cântarea României.
- No. 22. **Dimitrie Bolintineanu.** Legende istorice
- No. 23. **V. Alecsandri.** Călătorii.
- No. 24. **Grigore Alexandrescu.** Fabule.

Colecția Pagini Alese, „Cartea Românească“
